

Keuruu Lehmikorpi

Tekijä: Iina Koivunen & Henriikka Malkamäki

Tuulivoimaosayleiskaavan lähdeselvityksen raportti

Lehmikorven Tuulipuisto Oy

23.6.2025

1 Johdanto

Tässä raportissa selostetaan tulokset koskien Lehmikorven Tuulipuisto Oy:n Keuruun Lehmikorven tuulivoimahankkeen kaava-alueella tehtyä lähdeselvitystä. Selvityksen tavoitteena oli kartoittaa alueella mahdollisesti esiintyvät vesilain (587/2011) mukaiset lähteet ja lammet, jotka ovat nousseet esiin kaavaprosessin aikana saaduissa lausunnoissa ja muistutuksissa.

Vesilain 2. luvun 11 § määrittelee ne vesiluontotyypit, joiden luonnontilan vaarantaminen on kielletty, ellei viranomainen myönnä hanketoimijalle poikkeuslupaa:

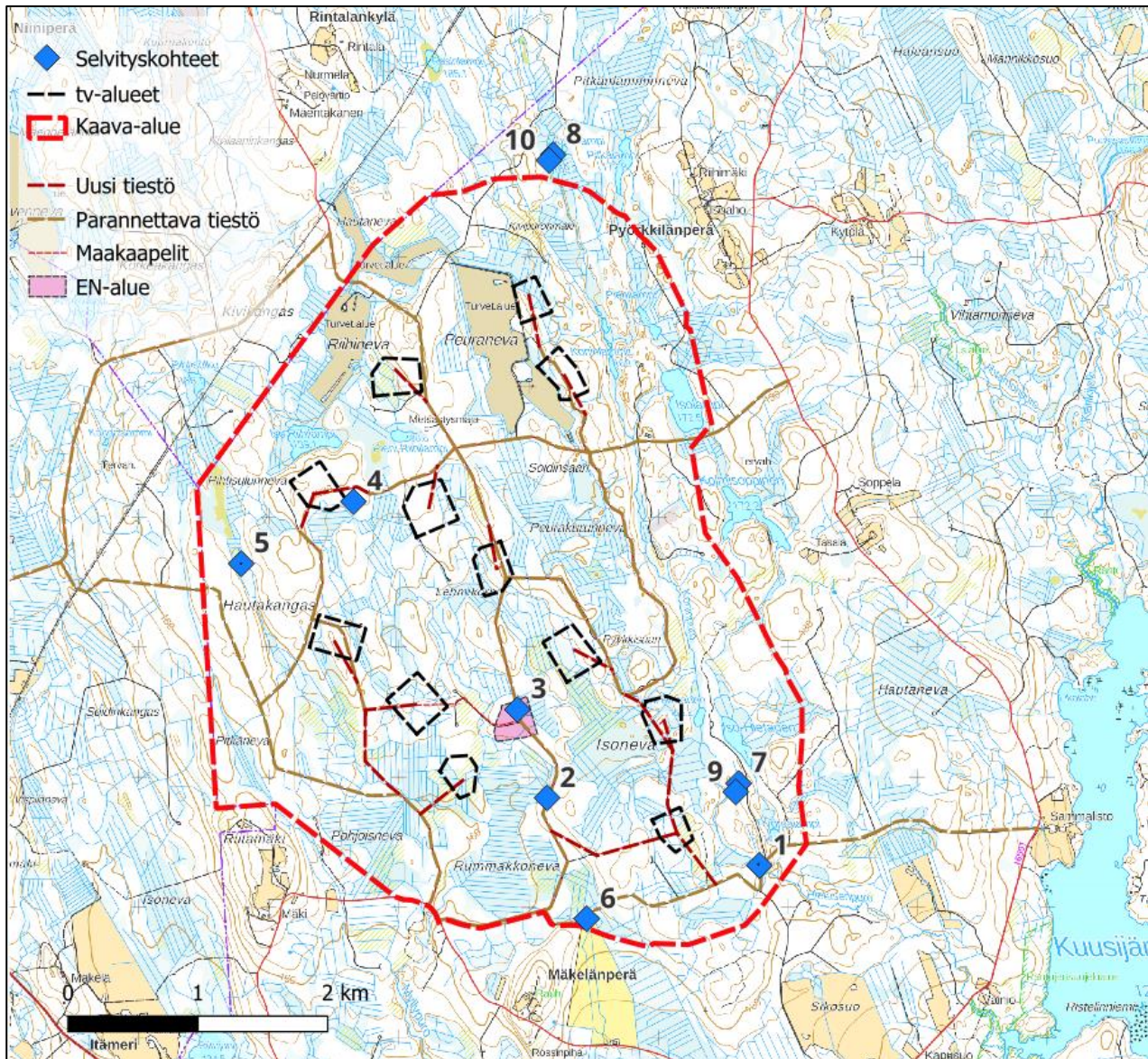
"Luonnontilaisen enintään kymmenen hehtaarin suuruisen fladan, kluuvijärven tai lähteen taikka muualla kuin Lapin maakunnassa sijaitsevan noron tai enintään yhden hehtaarin suuruisen lammen tai järven luonnontilan vaarantaminen on kielletty.

Lupaviranomainen voi yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen 1 momentin kiellosta, jos momentissa mainittujen vesiluontotyyppien suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu. Jos 1 momentissa tarkoitettu seuraus aiheutuisi hankkeesta, johon on haettu tämän lain mukaista lupaa, lupa-asian yhteydessä on viran puolesta tutkittava kysymys poikkeuksen myöntämisestä. Poikkeuksesta on soveltuvien osin voimassa, mitä lupaviranomaisen luvasta säädetään."

Selvityksen tekijöinä olivat vesistöasiantuntijat (FM) Iina Koivunen ja Henriikka Malkamäki. Selvityksen on tarkastanut vesistöasiantuntija (FM) Janne Tolonen. Kaikki kolme ovat Sweco Finland Oy:stä.

2 Materiaalit ja menetelmät

Kaavaehdotuksesta saatujen lausuntojen ja muistutusten perusteella määritetyt kohteet (Kuva 1, Taulukko 1) käytiin tarkastamassa maastossa 10.6.2025. Lähteiden ja lampien luonnontilaisuutta arvioitiin pienvesioppaan (Tolonen ym., 2019) ohjeiden mukaisesti. Lähteiden kohdalla erityistä huomiota kiinnitettiin veden lämpötilaan, purkupisteen tai purku-uoman luonnontilaisuuteen, ympäröivään kasvillisuuteen, lähdeettä ympäröivään pienilmastoon ja lähteisyyttä indikoiviin putkilokasvi- ja sammallajeihin. Lampien kohdalla tarkasteltiin mm. rantavyöhykkeen kasvillisuutta, veden korkeuden tasoa, lähtö- ja tulouoman luonnontilaisuutta ja ympäröivää maankäyttöä.

Kuva 1. Selvityksessä tarkistettut kohteet. Kuvassa on myös hyväksyttävän kaavaehdotuksen tiestö, tv-alueet ja EN-alue. Taustakartta © MML 2025

Taulukko 1 Selvityksessä tarkistettujen kohteiden koordinaatit (ETRS-TM35FIN).

Selvityskohde	Pohjoiskoordinaatti	Itäkoordinaatti
1	6915315	349781
2	6915835	348145
3	6916515	347917
4	6918116	346654
5	6917639	345789
6	6914905	348450
7	6915946	349621
8	6908820	352150
9	6915881	349599
10	6920743	348161

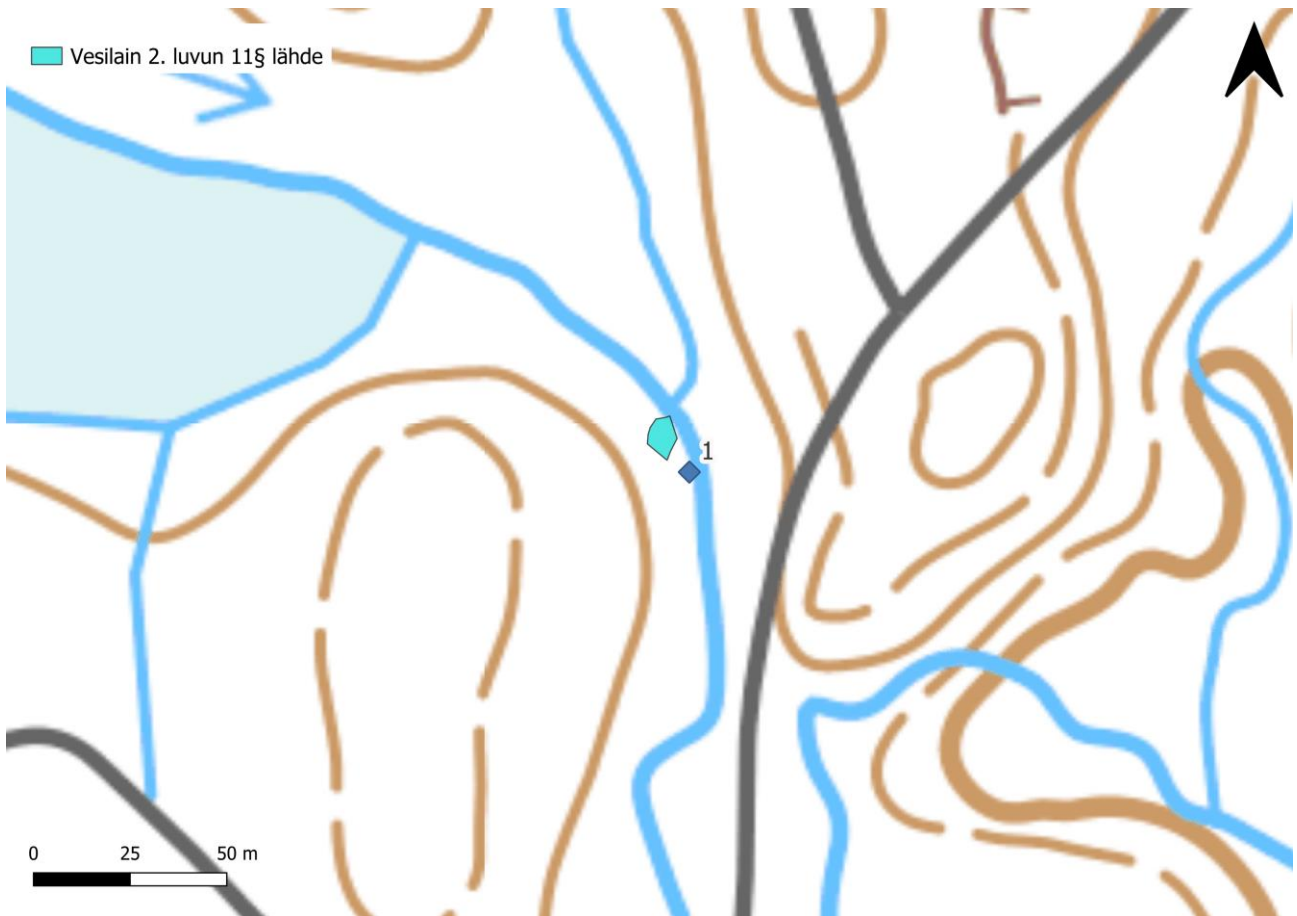
3 Tulokset

Kohde 1, N: 6915315 E: 349780

Luonnontilaisen kaltainen, vesilain 2. luvun 11 §:n mukainen suojeltu vesiluontotyyppi. Noin 8 x 8 metrin laajuisella alueella (Kuva 3) on rahkasammalvaltaista hetteikköä, jonka keskellä sijaitsee kaksi lähdeallasta (noin 50 x 50 cm, Kuva 2). Lähteen pohjavesivaikutusta ilmentää altaiden läheisyydessä kasvava lähdelehmäsammal ja altaiden viileä (+ 6–7 °C) veden lämpötila. Veden syvyys altaissa on noin 15 cm. Lähdettä ympäröivä varjostava puu-, kenttä- ja pensaskerros ylläpitää viileää ja kosteaa pienilmastoa. Lähteen vesi purkautuu läheiseen puroon. Kohteen länsipuolella noin 50 metrin päässä on tehty harvennushakkuuta.

Kuva 2.

Kuva 3.

Kohde 2, N: 6915835 E: 348145

Ei vesilain mukainen kohde. Karttapisteen kohdalla maasto oli selvityksen aikaan kuivaa. Muutamien metrien päässä pisteestä on tien suuntainen ihmisen kaivama oja (Kuva 4), jossa vesi on hyvin viileää (+ 7 °C). Tämä voi indikoida pohjaveden purkautumista ojaan. Ojassa ei kuitenkaan esiinny selkeästi lähteisyyttä indikoivia sammal- ja putkilokasvilajistoa. Ojassa kasvaa kortteita, kalvaskuirisammalta ja hieman kauempana myös purokinnassammalta. Ympäröivä maasto on avointa ja ympärillä on jälkiä metsätaloustoimista. Luonnontilaiselle lähteelle ominainen pienilmasto puuttuu.

Kuva 4.

Kohde 3, N: 6916515 E: 347916

Ei vesilain mukainen kohde. Noin 20 m x 30 m laajuinen soistuma, joka sijaitsee kartalla vesikuopan merkin kohdalla tien ja nuoren taimikon välissä (Kuva 5). Keskiosa kuiva ja karhunsammalten peittämä. Reunoilta märkä, vesi + 12 asteista (Kuva 6). Reunojen kasvillisuudessa rahkasammalta, saroja (vesisara, riippasara) ja pajuja. Pohjoisen suunnasta tuleva oja tuo soistumaan vettä. Avoimella paikalla, vain kapea puustokaistale ympärillä.

Kuva 5.

Kuva 6.

Kohde 4, N: 6918116 E: 346654

Karttapisteen kohdalta ei löydetty vesilain mukaista kohdetta. Pisteen ympäriltä löytyy muutamia vain hieman kosteampia turpeisia painanteita (Kuva 7), joissa kasvaa rahkasammalia, mutta ei kuitenkaan selkeästi lähteisyyttä ilmentäviä lajeja. Ympäröivä metsä kuusivaltaista, seassa joitain koivuja. Kenttäkerroksessa valtalajina on mustikka.

Kuva 7.

Kohde 5, N: 6917638 E: 345788

Karttapisteessä (Kuva 8) on viisi pienialaista painannetta, joiden pohjalla on noin 20 cm viileää (6–9 °C) pohjavettä. Painanteiden läheisyydessä on pienialaisia kosteita rahkasammalpeitteisiä alueita. Alueella on saattanut sijaita lähde, mutta sitä ei nykytilassaan voida tulkita vesilain mukaiseksi kohteeksi, sillä lähteen ominaispiirteet ovat kadonneet ojitusten ja avohakkuiden takia.

Kuva 8.

Kohde 6, N: 6914905 E: 348450

Kohde on ihmisen kaivama allas, joka on täyttynyt pohjavedellä (Kuva 9). Allas ei ole havaittavissa Maanmittauslaitoksen historiallisista ilmakuvista ennen vuotta 2018. Altaassa on hiekkapohja, hieman sarakasvillisuutta sekä muutamia nutipäitä ja hopeaseppiä. Varjostus on vähäistä. Altaasta kaivettua hiekkaa on kasattu keoille altaan ympärille. Kohde ei ole vesilain mukainen vesistö tai vesiluontotyyppi.

Kuva 9.

Kohde 7 Valkealampi, N: 6915946 E: 349620

Kohde on alle hehtaarin kokoinen, vesilain 2. luvun 11 §:n mukaisesti suojeltu luonnontilaisen kaltainen suolampi (Kuva 10), joka on vaarantunut (VU) luontotyyppi Etelä-Suomessa (Tolonen ym., 2019). Lammen ympäristö on soista ja kasvillisuus vaihettunutta. Lammessa kasvaa harvakseltaan ulpukkaa ja lammen reunoilla saroja, erityisesti tupasvillaa. Ulompana lammesta kasvaa suopursua, mäntyä ja koivua. Lammen länsipuolella, noin 150 metrin päässä on ojitusta, mutta lampeen ei johda ojia, tulo- ja lähtöuomia lukuun ottamatta.

Kuva 10.

Kohde 8 Mustalampi, N: 6908820, E: 352150

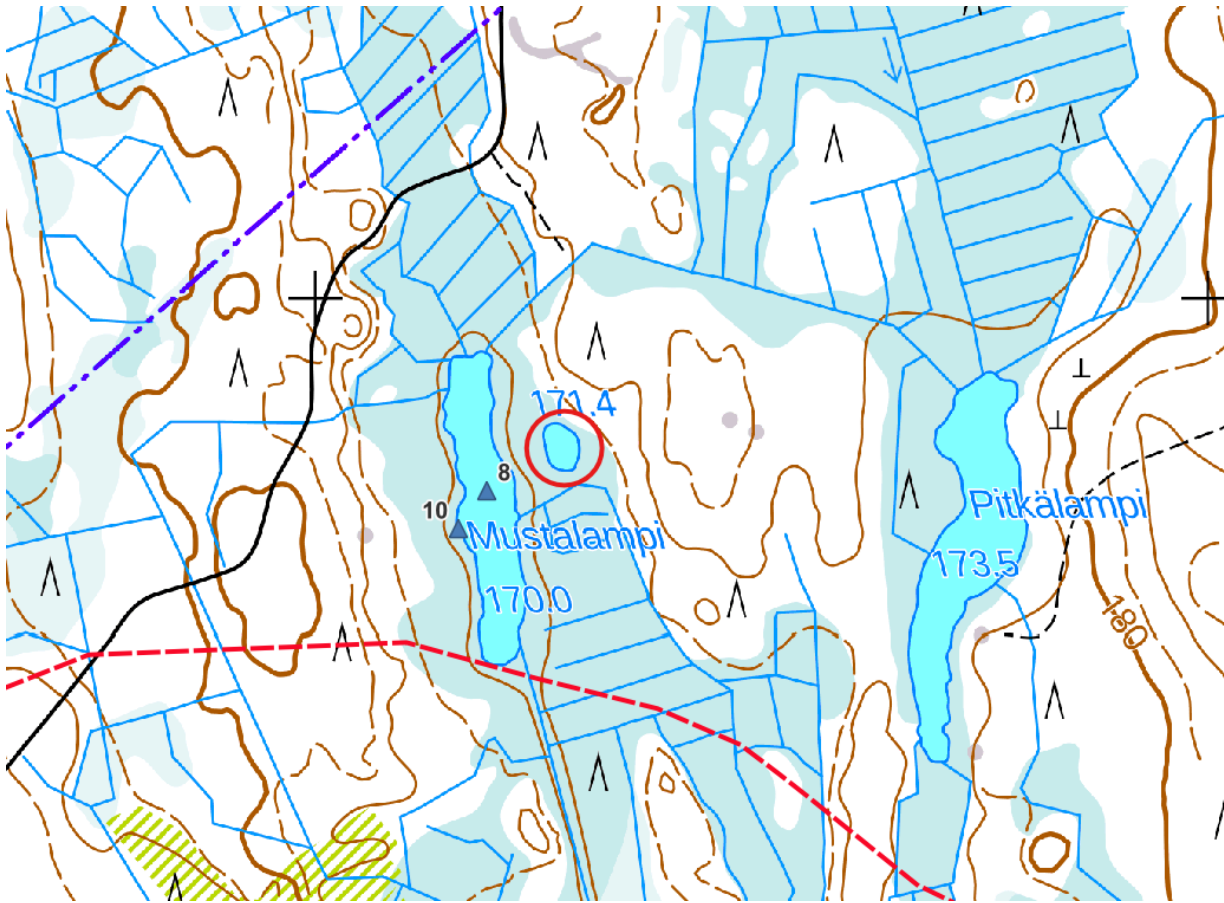
Mustalampi on noin 1,8 hehtaarin kokoinen, luonnontilaisen kaltainen suolampi (Kuva 11). Kokonsa (> 1 ha) vuoksi se ei ole vesilain 2. luvun 11§ mukainen suojeltu vesiluontotyyppi, mutta se on vesilain 3. luvun mukainen vesistö, jonka muuttamista koskee vesitaloushankkeen yleinen luvanvaraisuus. Lammen rannat ovat soiset ja vyöhykkeiset. Kelluslehtistä vesikasvillisuutta lammessa ei ole. Uloimmalla vyöhykkeellä kasvaa tupasvillaa, raatetta ja rahkasammalia, sisempänä suopursua, lakkaa, juolukkaa ja valtapuuna mäntyä. Lampeen johtaa useita oja. Lähtöuoma sijaitsee eteläpuolella ja oli selvityksen aikaan runsasvetinen. Länsipuolella hakkuu ulottuu lähimmillään 100 metrin etäisyydelle lammesta. Itäpuolella hakkuun/metsäkoneen jälkiä on noin 20 metrin etäisyydellä lammesta.

Mustalammen itäpuolella (Kuva 12) on myös pienempi (noin 0,3 ha) nimetön kirkasvetinen lampi (Kuva 13), joka on vesilain 2. luvun 11 §:n mukainen suojeltu vesiluontotyyppi. Siihen ei johda oja. Rannat ovat soiset ja rahkasammalten peittämät. Rannoilla kasvaa riipasaraa, tupasvillaa ja raatetta. Ympäröivä puusto on mäntyä ja koivuja, kenttäkerroksessa kasvaa suopursua, puolukkaa ja juolukkaa. Hakkuujälkiä on lähimmillään noin 40 metrin etäisyydellä.

Molempien lampien rannoilla oli selvityksen aikaan lennossa paljon parittelevia pikkulampikorentoja.

Kuva 11.

Kuva 12.

Kuva 13.

Kohde 9, N: 6915881 E: 349599

Karttapisteessä on pienialainen kostea painanne (Kuva 14), jossa kasvaa rahkasammalta. Alueen ympäristö on soistunutta. Kohde ei ole vesilain mukainen vesistö tai vesiluontotyyppi. Kohteesta ei ole havaittavissa luonnontilaisen tai luonnontilaisen kaltaisen lähteen ominaispiirteitä.

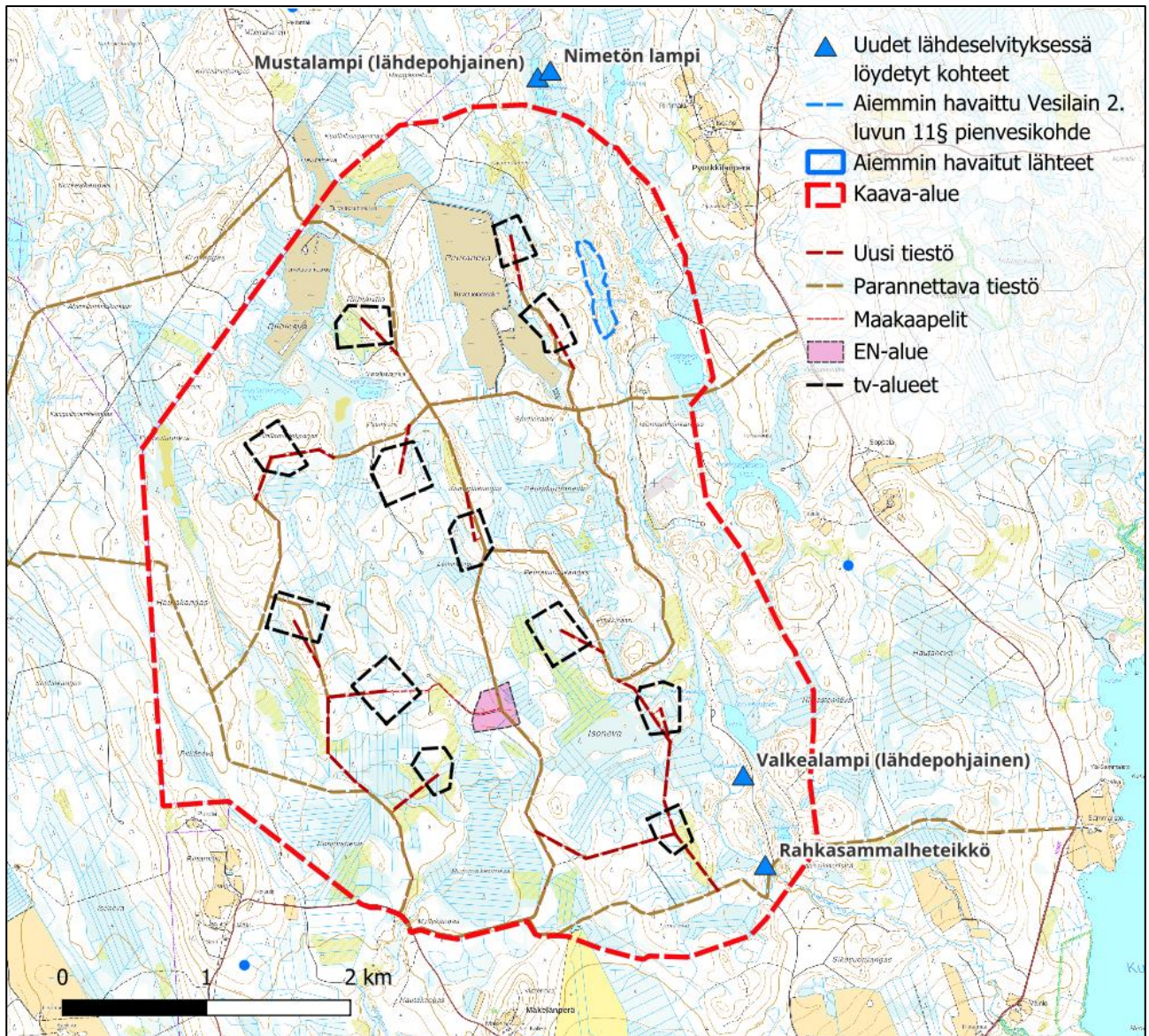
Kuva 14.

Kohde 10, N: 6920743 E

Karttapisteen kohdalla on Mustalammen selvityksen aikaan tulviva rantaluhta (Kuva 15), josta on pintavesiyhteys lampeen. Veden lämpötila oli + 15 asteista. Kasvillisuudessa esiintyy mm. rahkasammalia, raatetta ja tupasvillaa, mutta lähteisyyttä selkeästi indikoivat lajit puuttuvat. Kohde ei ole vesilain mukainen vesistö tai vesiluontotyyppi.

Kuva 15.

4 Johtopäätökset

Keuruun Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan lähdeselvityksessä kartoitetuista kymmenestä kohteesta kohteet 1 ja 7 sekä Mustalammen itäpuolella sijaitseva nimetön lampi ovat tulkittavissa vesilain 2. luvun 11 §:n mukaisiksi vesiluontotyypeiksi. Lisäksi kohde 8 on tulkittavissa vesilain 3. luvun mukaiseksi vesistöksi. Nämä kohteet kuuluvat *Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle* (Mäkelä & Salo, 2023) -oppaan mukaisesti arvoluokkaan 1: lainsäädännöllä turvatut kohteet, ja ne suositellaan jättämään kokonaan maankäytön ulkopuolelle. Kaava-alueen sisäpuolelle sijoittuvat vain kohde 1 ja kohde 7.

Muut kartoitetut kohteet eivät ole vesilain mukaisia vesistöjä tai vesiluontotyyppisiä, mutta niissä voi ilmetä pohjavesivaikutteisuutta.

Lähteet

Tolonen, J., Leka, J., Yli-Heikkilä, K., Hämäläinen, L. & Halonen, L. 2019. Pienvesiopus. Pienvesien tunnistaminen ja lainsäädäntö. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 36 / 2019.

Vesilaki. 27.5.2011/587

Mäkelä K. & Salo P. 2023. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korjattu painos. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43 | 2023. 374 s.
<https://helda.helsinki.fi/items/d2c3ab28-1ebe-42a0-9712-0da31675578f>.